

А.В. ДМИТРЕНКО, доцент, канд. екон. наук

*Полтавський національний технічний університет імені
Юрія Кондратюка*

УДОСКОНАЛЕННЯ ПОДАТКОВОГО ОБЛІКУ ПОДАТКУ НА ПРИБУТОК В УМОВАХ СПІЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПРИ ЗАСТОСУВАННІ ПРОГРАМНОГО ПРОДУКТУ «1С: БУХГАЛТЕРІЯ»

В сучасних умовах управління діяльністю підприємства, незалежно від його розмірів, форми власності та виду діяльності, існує потреба в опрацюванні значних обсягів інформації впродовж незначного періоду часу. Розвиток комп'ютерних технологій дозволив виконувати окремі операції, пов'язані з опрацюванням інформації за незначні періоди часу. Однак, досягнення оптимального результату, тобто надання повної, достовірної та своєчасної інформації користувачам неможливе без правильного використання наявної електронно-обчислювальної техніки.

Ведення обліку з використанням сучасних комп'ютерних програм має певні особливості, що суттєво відрізняють ведення обліку з використанням комп'ютерних облікових програм від ведення обліку з використанням паперових облікових реєстрів. Використання комп'ютерних облікових програм дозволяє підвищити оперативність ведення обліку, збільшити рівень його деталізації, посилити контроль за достовірністю та правильністю облікової інформації на всіх етапах її обробки та складанні звітності, що і підкреслює **актуальність** досліджуваного питання.

Однією з найважливіших **проблем** на сьогодні є правильність ведення податкового обліку та складання податкової звітності в умовах автоматизації, у тому числі з обліку податку на прибуток та складанні декларації з податку на прибуток.

Питанням автоматизації бухгалтерського та податкового обліку займалася численна кількість науковців та бухгалтерів-практиків, а саме: Шаталов А.М. [1], Шквір В.Д. [2], Писаревська Т.А. [3], Бутинець Ф.Ф. [4].

Метою написання даної статті є удосконалення автоматизації податкового обліку податку на прибуток та складання декларації з податку на прибуток в умовах здійснення спільної діяльності.

Завданнями, які ставляться автором при розгляді даного питання є: розгляд та удосконалення поточних операцій з податкового обліку валових доходів та валових витрат в умовах автоматизації, детальний розгляд особливостей обліку податку на прибуток за податковими видами діяльності, дослідження щодо пристосування програми «1С: Бухгалтерія 8.0» до ведення спільної діяльності як без створення юридичної особи, так і зі створенням юридичної особи, налаштування складових бухгалтерської програми до особливостей ведення спільної діяльності та удосконалення складання декларації з податку на прибуток для такої діяльності.

Система програм «1С: Предприятие» призначена для розв'язання широкого спектру задач автоматизації обліку й управління, які стоять перед сучасними підприємствами, що динамічно розвиваються. «1С: Предприятие» представляє собою систему прикладних рішень, побудованих за єдиним принципом і на єдиній технологічній платформі. Керівник може вибрати рішення, яке відповідає актуальним потребам підприємства і буде в подальшому розвиватися в міру зростання самого підприємства або розширення задач автоматизації. «1С: Предприятие» є універсальною системою для автоматизації бухгалтерського обліку, обліку наявності та руху засобів, періодичних розрахунків на підприємстві.

Система «1С: Предприятие» (версія 7.7) включає таку програму як *1С: Бухгалтерія 7.7* - це універсальна програма масового призначення для автоматизації бухгалтерського обліку. Може використовуватися на підприємствах різних форм власності та напрямів діяльності.

Виділяють наступну хронологію появи на ринку економічних програм серії 1С:

1992 — «Мини-Бухгалтерия»;
1993 — «1С: Бухгалтерия для DOS»;
1994—1995 — «1С: Бухгалтерия 6.0», розпочато розробку "1С: Предприятие";
1996 — випущено «1С: Предприятие 7.0»;
1999 — випущено «1С: Предприятие 7.7», розпочато розробку версії 8.0;
2002—2003 — з'явилася ознайомлююча і бета-версія «1С: Предприятие 8.0».

На сьогодні досить широкого впровадження на підприємствах Полтавської області набуває програма «1С: Бухгалтерія 8 для України».

«1С: Бухгалтерія 8 для України» призначена для автоматизації бухгалтерського і податкового обліку, включаючи підготовку обов'язкової (регламентованої) звітності, в організаціях, що здійснюють будь-які види комерційної діяльності: оптову і роздрібну торгівлю, комісійну торгівлю (включаючи субкомісію), надані послуги, виробництво тощо. Бухгалтерський і податковий облік ведеться у відповідності з діючим законодавством України.

За допомогою «1С: Бухгалтерія 8 для України» можна вести бухгалтерський і податковий облік господарської діяльності декількох організацій. Облік по кожній організації можна вести в окремій інформаційній базі. В той же час «1С: Бухгалтерія 8 для України» надає можливість вести бухгалтерський і податковий облік декількох організацій в загальній інформаційній базі (причому в ролі окремої організації можуть виступати індивідуальні підприємці). Це зручно, якщо господарська діяльність цих підприємств тісно пов'язана між собою: можна використовувати загальні списки товарів, контрагентів (ділових партнерів), робітників складів (місць зберігання) тощо, а обов'язкову звітність формувати окремо.

Ведення обліку з використанням програми «1С: Бухгалтерія 8 для України» якнайкраще підходить для ведення спільної діяльності на підприємстві, особливо коли мова йде про СД без створення юридичної особи і для СД формується умовний суб'єкт господарювання, що є платником ПДВ та

податку на прибуток і здійснює свою діяльність за окремим договором про СД. Так, наприклад, в даній програмі для ведення податкового обліку по податку на прибуток передбачений спеціальний податковий план рахунків. Податковий план рахунків, реалізований в конфігурації, його склад і реквізити є частиною методики податкового обліку.

Податковий облік в конфігурації ведеться в розрізі видів податкової діяльності. Такий підхід дозволяє враховувати валові доходи і витрати, запаси, основні засоби тощо окремо для видів діяльності, по яких необхідний окремий облік з точки зору податку на прибуток.

По даним податкового обліку автоматично формується податкова декларація по податку на прибуток.

Такий передбачений конфігурацією порядок ведення податкового обліку ще раз підтверджує можливість застосування такої бухгалтерської програми для ведення СД, оскільки уповноважений учасник, який здійснює СД є юридичною особою і складає звітні документи окремо щодо договору про СД.

У випадку ведення обліку діяльності СП вищевказану версію програми, на думку автора статті, також доцільно застосовувати, оскільки за допомогою неї здійснюється облік за усіма об'єктами обліку: облік матеріально – виробничих запасів, складський облік, облік торгівельних операцій, облік комісійної торгівлі, облік операцій з тарою, облік банківських і касових операцій, облік розрахунків з контрагентами, облік основних засобів, нематеріальних і малоцінних активів, облік основного і допоміжного виробництва, облік напівфабрикатів, облік непрямих витрат, облік ПДВ, облік заробітної плати, кадровий і персоніфікований облік. Підтримка різних схем оподаткування, податковий облік по податку на прибуток, спрощена система оподаткування, облік операцій місяця, що закінчуються, формування стандартних бухгалтерських звітів та регламентованої звітності, але дана конфігурація немає повного пристосування до обліку СД зі створенням юридичної особи.

Об'єднання учасників спільної діяльності без створення юридичної особи є своєрідною умовною особою, яка має свій рахунок у банку, свою печатку, є

окремим платником ПДВ та податку на прибуток. СД без створення юридичної особи у вигляді простого товариства виступає окремим контрагентом в угодах, тобто особи, які не беруть участі у СД, взаємодіють з простим товариством, а не з його учасниками.

Відповідно до Порядку № 571/1 податковий облік результатів СД веде учасник, який згідно з договором про СД уповноважений вести такий облік. Уповноваженим учасником може стати тільки платник податку на прибуток [5, 6]. Податковий облік результатів СД уповноважений учасник веде окремо від результатів власної діяльності. Уповноважений учасник несе відповідальність за утримання та перерахування до бюджету податку на прибуток

Податковий облік у конфігурації ведеться незалежно від бухгалтерського обліку. Господарські операції відображаються паралельно в бухгалтерському і податковому обліку.

Формування записів на рахунках податкового обліку здійснюється з допомогою прапорця «Отразить в налоговом учёте» на основі даних, внесених у відповідні поля діалогової форми документа. При цьому відображення документу в податковому обліку може бути виконано після його проведення в бухгалтерському обліку.

У випадку зміни ознаки ведення обліку по податку на прибуток і ПДВ потрібно провести коригування даних про активи і зобов'язання. Коригування здійснюється такими універсальними документами як «Операция» и «Корректировка записей регистров накопления».

Основна різниця в податковому і бухгалтерському обліку в різних методиках визначення облікового і податкового прибутку підприємства, що передбачає неспівпадання підходів до визнання доходів і витрат.

Податковий облік в конфігурації ведеться в розрізі видів податкової діяльності. Такий підхід дозволяє враховувати валові доходи і витрати, запаси, основні засоби і т.д. окремо для видів діяльності, інформація по яких повинна бути відображена в різних рядках / розділах декларації по податку на прибуток підприємства.

В конфігурації не підтримується облік по пільгових видах податкової діяльності і видах податкової діяльності, звільнених від оподаткування.

Перелік видів діяльності, по яких відокремлено ведеться податковий облік зберігається в довіднику «Виды налоговой деятельности».

Склад елементів даного довідника залежить від вимог пред'явлених до заповнення декларації з податку на прибуток підприємства і не може змінюватися користувачем. В довіднику містяться наступні основні види діяльності:

- господарська діяльність – це діяльність, що оподатковується по звичайній (основній) ставці податку і розкривається в основній частині декларації;

- негосподарська – це діяльність, яка зовсім не враховується в податковому обліку.

Довідник «Виды налоговой деятельности» використовується в якості об'єкта аналітичного обліку на багатьох рахунках податкового плану рахунків, в тому числі на рахунках обліку валових доходів і витрат. Це надає можливість отримувати як сукупну інформацію про дані податкового обліку, так і інформацію по кожному окремому виду податкової діяльності. При цьому проводки по валових доходах і витратах не формуються при вказані в документах негосподарської податкової діяльності.

Ставки податку на прибуток задаються окремо для кожного виду податкової діяльності в реєстрі даних «Ставки налога на прибыль». Перейти до редагування ставок податку можна із форми списку довідника «Виды налоговой деятельности» через кнопку «Перейти».

Одним із аналітичних розрізів податкового обліку, що використовується для заповнення декларації по податку на прибуток є статті податкового обліку. Статті податкового обліку зберігаються в довіднику «Статьи налоговых деклараций», їх склад і структура максимально приближена до структури статей декларації по податку на прибуток.

Основою системи податкового обліку є план рахунків податкового обліку. План рахунків по податку на прибуток не затверджений ніякими нормативними документами, при цьому склад і реквізити податкового плану рахунків, реалізованого в конфігурації, є частиною методики податкового обліку.

Для розрахунку і відображення витрат по податку на прибуток в конфігурації використовується документ «Расчёты по налогу на прибыль». В кінці податкового періоду (кварталу), після закінчення редагування всіх податкових даних, створюється документ «Расчёты по налогу на прибыль», призначений для розрахунку і реєстрації в системі відстрочені податкові зобов'язання (далі – ВПЗ) і відстрочені податкові активи (далі – ВПА) і відображення суми витрат по податку на прибуток [7, 8].

З вищерозглянутого можна дійти **висновку**, що ні система «1С: Бухгалтерия 7.7», ні програма «1С: Бухгалтерия 8 для Украины» не мають повного пристосування до ведення податкового обліку з податку на прибуток для СД.

На думку автора статті, в подальшому для більш ефективного використання системи слід ввести налаштування системи через включення до неї окремого виду діяльності – спільна діяльність. Такий вид діяльності слід включити до довідника де присутні основні види податкової діяльності: господарська і негосподарська. На сьогодні відповідно до Цивільного кодексу України обмежень щодо цілей СД немає. Оскільки СД оподатковується за ставкою 25% [8], то слід такі зміни внести як підвид до виду господарська діяльність. Виходячи з наведеного визначення СД також поділяється на:

- підприємницьку (тобто спрямовану на отримання прибутку сторонами);
- непідприємницьку (спрямовану на інші цілі, не пов'язанні з отриманням прибутку, наприклад благодійну, наукову, освітню, просвітницьку тощо).

Це говорить про те, що СД відноситься як до господарської діяльності, так і до негосподарської, яка не враховується у податковому обліку і не відображається у декларації з податку на прибуток. Тому, на нашу думку,

виокремлювати підвид – спільна діяльність для негосподарської діяльності не слід.

Крім того в Декларації з податку на прибуток обов'язково необхідно вказувати номер договору про СД для відокремленого обліку СД та статутної діяльності підприємства, тобто «уповноваженого учасника».

Література:

1. Шаталов А.М. 1С: Бухгалтерия 8 для Украины. Первые шаги/ А.М. Шаталов. – К.: Фирма 1С, 2007. – 154 с.

2. Шквір В.Д. Інформаційні системи і технології в обліку: Практикум / Шквір В.Д., Завгородній А.Г., Височан О.С. – К.: Знання, 2006. – 429 с.

3. Писаревська Т.А. Інформаційні системи обліку та аудиту: Навчальний посіб./ Т.А. Писаревська. – К.: КНЕУ, 2004. – 369 с.

4. Бутинець Ф.Ф. та ін.. Інформаційні системи бухгалтерського обліку: Підручник для студентів вищих навчальних закладів 7.050106 «Облік і аудит» / Ф.Ф. Бутинець, С.В. Івахненко, Т.В. Давидюк, Т.В. Шахрайчук. За ред.. проф. Ф.Ф. Бутиця; 2-е вид., перероб. і доп. – Житомир: ПП «Рута», 2002. – 544 с.

5. Порядок складання звіту про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, затверджений наказом ДПАУ від 30.09.04 р. № 571.

6. Про затвердження форми Звіту про результати спільної діяльності на території України без створення юридичної особи, Порядку його складання та Порядку ведення податкового обліку результатів спільної діяльності// Податки та бухгалтерський облік – 2004. - № 92. – С.8 – 24.

7. 1 С: Бухгалтерия 8 для Украины. Учебная версия. – М.: Фирма 1С, 2006. – 464 с.

8. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97 р. № 283/ВР зі змінами та доповненнями.

Анотація

А.В. Дмитренко.

«Удосконалення податкового обліку податку на прибуток в умовах спільної діяльності при застосуванні програмного продукту «1С: Бухгалтерія»

В статті звернуто увагу на актуальне на сьогодні питання: податковий облік податку на прибуток та складання податкової звітності від спільної діяльності в умовах автоматизації із застосуванням системи «1С: Бухгалтерія 8 для України». На основі досліджень зроблено конкретні висновки та обґрунтовані пропозиції стосовно удосконалення ведення податкового обліку і складання податкової звітності з податку на прибуток при здійсненні спільної діяльності.

Ключові слова: валові доходи, валові витрати, податок на прибуток, податковий облік, автоматизація, ставка податку, декларація з податку на прибуток.

Аннотация

А.В. Дмитренко.

«Усовершенствование налогового учета налога на прибыль в условиях совместной деятельности при применении программного продукта «1с: Бухгалтерия»

В статье обращено внимание на актуальный на сегодня вопрос: налоговый учет налога на прибыль и составление налоговой отчетности от совместной деятельности в условиях автоматизации с применением системы «1с: Бухгалтерия 8 для Украины». На основе исследований сделаны конкретные выводы и обоснованы предложения относительно усовершенствования ведения налогового учета и составления налоговой отчетности из налога на прибыль при осуществленные совместной деятельности.

Ключевые слова: валовые доходы, валовые расходы, налог на прибыль, налоговый учет, автоматизация, ставка налога, декларация из налога на прибыль.

Annotation

A.V. Dmitrenko.

«Improvement of the fiscal accounting of income tax in the conditions of joint activity at application of software product of «1s: Bukhgalteriya»

In the article paid a regard to aktual'ne for today question: fiscal accounting of income tax and drafting of the tax accounting from joint activity in the conditions of automation with application of the system of «1s: Bukhgalteriya 8 for Ukrainy». On the basis of researches concrete conclusions are done and suggestions are grounded in relation to the improvement of conduct of the fiscal accounting and drafting of the tax accounting from an income tax at carried out joint activity.

Keywords: gross receipts, gross charges, income tax, fiscal accounting, automation, rate of tax, declaration from an income tax.